

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Atlas minor Gerardi Mercatoris

Mercator, Gerhard

Amsterodami, 1610

Asia Minor, quae nunc Natolia

[urn:nbn:de:bsz:31-118360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118360)

Asia Minor, quæ nunc Natolia.

614

Regio & unde dicta.

Situs.

Cœli temperies. Soli fertilitas.

Imperium majorem.

A SIA cui nomen a Magna Asia contigit, & ad ejus differentiam Minor cognominata est, hoc loco describenda: sic eam Romani quum Provinciam facerent, a Continentis nomine vocavere. Hodie Turcia Natolia aut Anatolia nominatur, quasi plagam Orientalem dicas, a Græca voce Anatolia, quæ Orientem significat, ut Petrus Bellonius in peregrinationum suarum doctissimis observationibus docet. Hanc etiã subinde a recentioribus Turciam Majorem nuncupari videmus. Turciam Novam a nostris, a Barbaris vero Rom dici tradit Marius Niger: eam partem nempe quæ versus Septentrionem Bithyniam, Galatiam & Cappadociam complectitur. Australem autem tractum in quo Lycia, Cilicia & Pamphilia sunt, Cottomanidiam nuncupari. Termini ejus sunt, ab Oriente Euphrates fluvius, a Meridie Mare Mediterraneum; ab Occasu Mare respicit Ægeum, seu Archipelagum Græciæ: a Septentrione Ponto Euxino seu Mari Majori abluitur. Complectitur itaque totam illam Chersonesum, quæ inter Euxinum & Cilicium, Pamphiliumque pelagus protensa est. Ejus latitudo ex traditione Plinii ccc circiter mill. pass. ab Æsico scilicet sinu, nunc Golfo de Lajazzo, & Amanicus portis usque ad Trapezuntem quæ est in ora Ponti, in quo quidem cum Herodoto consentit, qui ait Isthmum Asiæ minoris esse iter quinque dierum expedito viatori. Terra cui nulla clementia Cœli: bonitate felicitate ve Soli præponenda. Quod Cicero testatur his verbis: *Ceterarum Provinciarum vectigalia Quirites, tanta sunt, ut iis ad ipsas provincias tutandas vix contenti esse possimus: Asia vero tam opima est & fertilis, ut & ubertate agrorum, & varietate fructuum, & magnitudine pastionis, & multitudine earum rerum quæ exportentur, facile omnibus terris antecellat.* Fuit ergo olim frugiferis campis, copiosis pascuis, Auriferisque Annibus abunde dives. Præterea quicquid ad bene beateque vivendum desiderari potest habet, aliena non cupit, suis satis contenta. Vintorum & Olearum fertilitate nulli postponenda. Hoc tamen unum in ea malum, nusquam in Orbe toto tam assidui terræ motus & tam crebræ urbium eversiones: quemadmodum Tiberio Cæsare imperante civitates in Asia XII una nocte concidisse, author est Plinius lib. 11. In hac Asia Regna olim fuere maxima Trajanorum, Croesi, Mithridatis, Antiochi, Paphlagonum, Galatarum, Cappadocum, aliorumque. Fuit autem primum a Cyro Persarum Rege occupata, deinde a Macedonibus, & ab Alexandri Ducibus una cum Syria, Ægypto ac Babylonia mire fuit divisa, post a Romanis spoliata, ac postremo a Turcis vastata, misereque perditæ, & ad maximam tenuitatem redacta, ut nihil nunc memoratu dignum fere habeat: totaque Imperatoris Turci tyrannidi subest. Nulla hic datur Nobilitas ex antiquitate Sanguinis, aut Stëmatis, sed omnes æquales sunt & a

Turcarum

ASIA MINOR.

615

Urbes.

Turcarum Imperatore mancipiorum loco tenentur, qui hic suos *Beglerbecios* & *Sangiacos* habet in diversis Regionibus & Provinciis. Habet autem *Natolia* Regiones istas, *Pontum*, *Bithyniam*, *Asiam* proprie dictam, *Lyciam*, *Galatiam*, *Pamphyliam*, *Cappadociam*, *Ciliciam*, & *Armeniam minorem*. *Pontus* & *Bithynia* olim *Sagari* amne interfluente distinctæ, post in unam Provinciam redactæ sunt, quæ hodie *Bursia* vel *Besangial* vocatur. Hoc *Mithridatis* quondam Regnum fuit: Urbes celebriores erant, *Chalcedon*, *Nicomedia*, *Cerasus*, *Prusa*, ad montem *Olympum*, ante captam *Constantinopolim* Imperatorum *Turcicorum* sedes. *Nicea* & *Heraclea* *Ponti*. *Asia* proprie dicta nunc vocatur *Sabrum* vel *Sarcum*, ab Ortu *Galatia*, a Septentrione *Ponto* & *Bithynia* terminatur: Cætera Mari adluuntur. Habet in se *Phrygiam*, *Lydiam*, utramque *Mysiam*, *Cariam*, *Aeolidem*, *Ioniam*, & *Doridem*. *Phrygia* duplex est, *Major* & *Minor*. *Major* Orientem spectat, in ea Urbes pauca, plures Vici, in ea est *Midaum* urbs juxta *Sangarium*, a *Mida*, cujus Regia hic fuit nomen sortita. Est & *Apamea* urbium *Phrigiæ* maxima, non procul a *Mæandro*. *Docymeum* Opidum & *Symada* urbs. Est & *Pessinus*. In *Minore Phrygia* sive *Troade* fuere *Ilium* & *Troja*, decantatissimis *Homeri* & *Virgilii* versibus nota. *Pergamus* quæ ex *Arce* in amplissimam urbem *Attalus* Rex novis exstructionibus auctam mutavit: patria *Apollodori* *Rhetoris*, & *Galenii*. Inter *Troia* ruinas etiamnum marmorea sepulchra, murorum fundamenta, Turrium rudera, Colossos portarum fragmenta existare, testis est omni exceptione major *Bellonius*. Est in eodem tractu *Sigeum* promontorium & Opidum, in quo *Achivorum* statio & *Achillis* tumulus. *Lydia* quæ & *Mæonia* urbem habet *Sardeis*, *Cresis* regiam. *Mysia* ad *Hellepontum* *Troadi* contermina fuit. In hac *Lampsacus* urbs *Pariorum* Colonia, & *Abydus* *Melesiorum*. *Caris* inter *Ioniam* & *Lydiam* sita est, hujus *Metropolis* olim *Miletus*, quam nunc *Malaxo* dici putant. Falso: nam hæc *Veterum* est *Mylassa*, quam *Plinius* vocat urbem liberam lib. v cap. xxxix. Est & hodie *Magnesia* juxta *Mæandrum*. In littore fuere *Ioniam* prope *Chium* *Insulam* in qua celebris illa quondam urbs *Ephesus*. *Eolis* inter hanc & *Lesbum*, cujus urbes littorales *Myrina*, *Cuma*, nunc *Caetri*, & *Phocæa*, nunc *Foglia Vecchia* dicta. *Doris* ad *Mare Carpathium* in *Cheroneso* cujus urbs primaria fuit *Halicarnassus*, patria *Herodoti* & *Dionysii* *Historicorum*, & Regia *Mausoli*. *Gallatia* quæ & *Gallogracia*, nomen habet a *Gallis*, qui *Græcis* mixti olim loca ea coluere, quæ ad *Pontum Euxinum* sita sunt, inter *Pontum* & *Cappadociam*. Urbes in ea, *Ancyra*, nunc *Anguri*: celebris pannis undulatis, qui ex *Caprarum* villis eo loco texuntur, *Sinope* *Mithridatis* patria: *Amisus*, nunc *Simis* dicta. In hac Regione est *Paphlagonia*, hodie *Roni* dicta. *Cappadocia* quæ nunc *Amasia*, a *Galatia* ad *Antitaurum* protenditur: ad *Metidem* *Cilicia* est: ad *Septentrionem* *Pontus Euxinus*. Longitudo est amplius cccc l mill. Pass. Hic in campis *Themiscyriis* *Amazonum* olim *florētissima* Regna fuere: quas *Titianus*, ut est apud *Isidorum*, *venuste* & *eleganter* vocavit *unimammas*.

Urbes

Urbes sunt *Trapezus*, *Themiscyra*, *Amasia*, Strabonis patria, *Iconium* & *Maza*. *Lycia* Cariz proxima est, urbes præcipuas habet *Pataram* & *Telmessus*. Pamphylia sequitur solo fluvio *Cataraete* a *Lycia* divisa. In ea urbes fuere *Sida*, *Astalia*, & *Aspendum*. Hæc cum *Cilicia* hodie uno nomine dicitur *Caramania*. *Cilicia* metropolis hodie est *Hama*, veteribus *Tarsus* dicta, *D. Pauli* patria, vetus litterarum sedes ad amnem *Cydnium*. Strabo ejus urbis *Gymnasium* valde laudat. Est & opidum *Adena* & ad *Taurum* Montem *Heraclea*. *Armenia*, minor ad *Euphratem* usque protenditur, ad occasum vero terminatur *Cappadocia*. Flumina sunt *Iris*, qui nunc *Casabmach*: *Halis*, *Ottomangiuch*: *Parthenius*, *Dolap*, *Sangaris*, *Sangri*, qui se omnes in *Euxinum* exonerant. In *Propontium* fluunt, *Ascanius*, *Rhyndacus*, *Esopus*, & *Granicus*: In *Hellepontum* *Simois* & *Scamander*, qui & *Xanthus*. In *Ægeum*, *Caicus*, *Hermus*, *Caisirus*, *Mæandrus*, Prusæo auctore sexcentas flexuras faciens. In *Mediterraneum* postea *Calbis* *Xanthus*, *Lamyrus*, *Cataraetes*, aliique. *Maria* vero *Pontus Euxinus*, *Mare Ægeum*, & *Pamphylum*, *Propontis*, *Hellepontus*, *Icarium*, *Myrroum* & *Rhodense* pelagus. Horum magna oportunitate utuntur, cum propter navigationem qua omnia necessaria advehuntur, & mercaturam: tum propter piscationem, quæ illis perutilis est. Montes habet celebriores *Horminiuum* in *Ponto* & *Mysium* qui & *Olympus*. Montes *Symadicos* lapidicinis nobilissimis celebratos, *Idam* vetere *Divarum* certamine & *judicio* *Paridis* memoratum in *Phrygia*: *Tmolus* auriferum in *Lydia*: *Argæum* in *Cappadocia*: *Amanum*, nunc *Monte Negro* in *Cilicia*, in quo celsæ crescunt *Cedri*, *Iuniperus* major, & *Mons Sabina*, qui etiam variis abundat *Plantis*. Sunt & *Dindyma*, & *Mons Chimera* ignivomus perinde ut *Aethna*, cujus *flamma* teste *Plinio* affusa aqua excitatur, scæno autem extinguitur. *Tauri* *Montis* *jugum* est cujus hoc loco initium sumunt colles: in ejus cacumine *leones* habitant: in medio autem propter læta pascua *Capræ*, & in radicibus *Serpentes*. Vnde *Poetæ* monstrum fingunt *flammas* evomens, capite & pectore *leonino*, caprino ventre, & cauda *Draconis*, ad quod tollendum missus erat *Bellerophon*. Sunt & alii, ut *Antitaurus*, *Scordiscus*, quos brevitate gratia omitimus. Ad *Opera publica* venio. In *Ionia* fuit olim in urbe *Epheso* *Templum* *Diane* toto *Orbe* tum celeberrimum tum magnificentissimum, inter septem *Orbis* miracula numeratum. Multa etiam hic *Xenodochia* sive *Nosocomia*, illis *Carbachara* appellata. Nulla vero in iis *Provinciis* quæ *Turcæ* imperio subsunt diverforia, aut loca quæ iter facientes excipiant, sunt, nisi publica illa ædificia: quæ diversis rationibus extructa fuere, inter quas hæc maxime usitata. *Satrapæ* *Turcici* qui opulenti evaserunt, pium aliquod opus dum adhuc in vivis sunt facere volentes, tales structures zelo quodam fieri curant: nam neminem sanguine junctum norunt, cui beneficium aliquod præstare velint. Talibus ergo structuris summum aliquod bonum se facere existimantes publicæ utilitatis gratia, multa egregia opera resituunt, veluti elegantem aliquem *Pontem*, vel amplum *Xenodochium* *Carbachara* dictum, cui magnificentum aliquod *Templum* adjunctum sit, & huic proximum *Balneum*.